

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3. 4. Социални дейности (Консултиране и професионално ориентиране в социалната работа с деца и семейства), обявен от Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) с единствен кандидат доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н.

Рецензент: Проф. д-р Живко Величков Жечев, Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“. Въз основа на заповед на Ректора на СУ (РД-38-294/05.07.2021 г.) съм определен за външен за СУ член на научно жури, а след заседание на същото съм определен да изготвя рецензия.

I. Данни за конкурса

Конкурсът е обявен от СУ в ДВ, бр. 54 от 29.06.2021 година. Професурата се разкрива за нуждите на Факултета по педагогика. Единствен кандидат по обявения конкурс е доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. Тя представя комплект материали, който е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

II. Биографични и професионални данни за кандидата

Доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. е родена на 31 август 1977 година.

През 1996 г. завършва 135 СОУ „Ян Амос Коменски“, гр. София, с педагогически профил. През 2001 г. придобива Образователно-квалификационната степен Магистър (Педагог, експерт по девиантно поведение), специалност Педагогика на девиантното поведение, Факултет по педагогика в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. По-късно през 2004 г. придобива следдипломна квалификация по Психология, със специализация “Психология на развитието и консултиране в детско-юношеска възраст”, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски“. През 2006 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Приемното семейство като алтернативна форма за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа“ отново в Софийски университет, с което придобива образователната и научна степен Доктор по педагогика, а през 2015 г. става Доктор на педагогическите науки по 1.2. Педагогика (Професионално ориентиране и консултиране на деца и младежи със специфични потребности). От 2011 г. до днес заема академична длъжност Доцент по научната специалност 05.07.01 - Теория на възпитанието и дидактика /социална работа с приемни семейства/ във Факултет по педагогика при СУ „Св. Климент Охридски“.

Доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. има огромен професионален опит от 1998 г. до сега, заемайки длъжности като обществен възпитател, възпитател, педагогически съветник, асистент, главен асистент, психоаналитик, психотерапевт, супервизор, учител и директор. Има професионални квалификации като психотерапевт (2012) и психоаналитик (2014). От 1998 г. до сега участва в множество специализации и обучения, които подробно за представени в нейната автобиография.

III. Наукометрични показатели

Доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. напълно удовлетворява изискуемите минимални наукометрични показатели в професионално направление 3.4. Социални дейности. От необходимите **550 т.** кандидатът прилага **1 523,75** както следва: група от показатели А – 50 т., група от показатели В – 100 т., група от показатели Г – 573,75 т., група от показатели Д – 395 т., група от показатели Е – 405 т.).

Доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. участва в конкурса с:

1. 1 бр. хабилитационен труд на тема:

- Бебето, детето и техният език. София: Авангард Прима. ISBN 978-619-160-909-3, COBISS.BG-ID - 1284808676

2. 2 бр. публикувани монографии, които не са представени като основен хабилитационен труд :

- Въпросът за тялото в клиничната практика. София: Авангард Прима. ISBN 978-619-239-205-5, COBISS.BG-ID – 1291104484
- Посрещане на новороденото през думите и в Света. Перинаталност и психоанализа. София: Авангард Прима. ISBN 978-619-160-634-4, COBISS.BG-ID - 1278367460

3. 1 бр. публикувана глава от колективна монография:

- Европейско кариерно образование и националната перспектива: концепции, модели, решения. София: Авангард Прима. ISBN 978-954-323-967-2, COBISS.BG-ID – 1246878692

4. 4 бр. студии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

- Седмичните детски ясли в България – социално-политически и психо-педагогически аспекти на грижата. ГСУ, ФП, кн. Социални дейности, 114/2021 [под печат]
- Студентски образователно-консултативен международен семинар като механизъм за стимулиране на качеството на обучението и на академичната автономия. –В: ГСУ, кн. Педагогика, 113/2020, 5–75. ISSN 2367-4644
- Концептуален синергичен модел на професионално ориентиране и консултиране за деца и младежи със специфични потребности. Резултати от изследване. –В: ГСУ, кн. Социални дейности, 108/2015, 5–89. ISSN 2367-4652
- Кариерно образование в международна и национална перспектива. –В: ГСУ, кн. Социални дейности, 105/2012, 5–59. ISSN 2367-4644

5. 2 бр. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация:

- Реанимация на психичното в педиатричната практика. – Педиатрия, 4/2018, Scopus
- Мултиекипност и синергизъм при работата на учителя с деца и младежи със специфични потребности. – Педагогика, 2/2016, 244–251. ISSN 0861-3982, COBISS.BG-ID – 1119662308, Web of Science

6. Представени са и 27 бр. статии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

- Богданова, М., Лазник, М-К. (2021) Призоваващият нагон и раждането на майката. –В: Бебето и детето – тяло, език, психично и функцията на грижещите се. София: АБПП [под печат]
- Богданова, М. (2021) Тялото-с-липсата. –В: Работата с липсващото. София: БАП [под печат]
- Богданова, М. (2021) Университетът, неговият студент и трудността. –В: Измерения на компетентността. София: УИ „Св. Климент Охридски“ [под печат]
- Musta F., Bogdanova M. (2021) Analysis of interventions and social work services in the Psychiatric Hospital “Sadik Dinci” Elbasan, Albania. World Journal of Advanced Research and

Reviews (WJARR), Vol. 10 (2), 270–278. e-ISSN 2581-9615
<https://doi.org/10.30574/wjarr.2021.10.1.0175>

- Musta F., Bogdanova M. (2021) Effectiveness of community-based psychosocial services for individuals with mental health problems in Elbasan city, Albania. World Journal of Advanced Research and Reviews (WJARR), Vol. 10 (2), 279–288. e-ISSN 2581-9615
<https://doi.org/10.30574/wjarr.2021.10.1.0176>
- Богданова, М. (2020) Тялото на бебето в тялото на юношата. –В: Юношеството като преход между детството и зрелостта – предизвикателства и хуманистични перспективи. София: Авангард Прима, 114–128. ISBN 978-619-239-500-1, COBISS.BG-ID - 45286920
- Богданова, М. (2020) Ранно откриване и придружаване на деца в риск от аутизъм. –В: Междукултурни, научни и образователни диалози. Ст. Загора: Пед. фак. към Тракийски унив., 83–97. ISBN 978-954-314-102-9, COBISS.BG-ID - 44727560
- Богданова, М. (2020) Бебето: между майцераждането, майцеубийството и невъзможните контексти на грижата. –В: Измерения на грижата: между личното преживяване, социалните регулации и здравния активизъм. София: Фондация „Медийна демокрация“, 195–217. ISBN 978-619-90423-5-9
- Богданова, М. (2019) От феталната болка до страданието на възрастния. –В: Дни на психологичната помощ в болнична среда. София: Военномедицинска академия. ISBN 978-619-7196-50-4, COBISS.BG-ID – 43440904
- Богданова, М. (2019) Отелесяване на бебето. –В: Психоанализа в България – тук и сега. София: ИК Колибри, 189–219. ISBN 978-619-02-0516-6, COBISS.BG-ID – 41587720
- Богданова, М. (2018) Психосоциални аспекти на грижата за преждевременно родените бебета. –В: Неонатология. София: Лакс бук, 2018, 792–808. ISBN 978-619-189-095-8, COBISS.BG-ID - 1289477348
- Богданова, М. (2018) Съпротивите срещу лечението. – Практическа педиатрия, 8/2018, 33–35. ISSN 1311-0756, COBISS.BG-ID - 1121412324
- Богданова, М. (2018) Педагогика и психоанализа. –В: 130 години Университетска педагогика. Сборник с доклади от научна конференция с международно участие. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 122–130. ISBN 978-954-01-3930-2, COBISS.BG-ID - 1290331876
- Богданова, М. (2018) Предприемачеството като възможност за кариерно развитие на младежите със специфични потребности. –В: Научни и практически аспекти на приобщаващото образование. Юбилейна научна конференция с международно участие. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 76–87. ISBN 978-954-07-4541-1, COBISS.BG-ID – 1288124644
- Богданова, М., Бандеров, А. (2018) Идеите на Жак Лакан в клиничната социална работа. –В: Пътища на професионализма в социалната работа. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 139–156. ISBN 978-954-07-4363-9, COBISS.BG-ID - 1285386212
- Богданова, М., Годорова, К. (2018) Теории и подходи в професионалното ориентиране и консултиране. –В: Пътища на професионализма в социалната работа. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 101–114. ISBN 978-954-07-4363-9, COBISS.BG-ID - 1285386212
- Рашева-Мерджанова, Я., Богданова, М. (2018) Базови практически модели за формиране на кариерни умения – професионално информиране и кариерно консултиране. –В: Антология на неформалното образование. Под ред. на С. Николаева. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 474–493. ISBN 978-954-07-4375-2
- Богданова, М. (2018) Бебето и педагогиката. –В: Детето и педагогиката. Юбилеен сборник в чест на 70-годишнината на проф. д-р Емилия Василева. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2018, 150–159. ISBN 978-954-01-3806-0

- Богданова, М. (2017) Психичното страдание и предизвикателствата пред специалистите. – Практическа педиатрия, 2/2017, 22–23. ISSN 1311-0756
- Богданова, М. (2017) Бебето като субект в психоанализата. –В: Субектите в психотерапията. София: Авангард Прима, 72–82. ISBN 978-619-160-874-4, COBISS.BG-ID - 1286261476
- Богданова, М., Сежер, М. (2017) Бебето и нагонът. –В: Метаморфози на страданието. София: Авангард Прима, 8–22. ISBN 978-619-160-816-4, COBISS.BG-ID - 1282689508
- Богданова, М. (2016) Психоаналитичната педагогика и възпитанието. –В: Предизвикателства пред съвременното възпитание. Под ред. на Е. Рангелова, Г. Петров, В. Боянова, В. Господинов. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 127–136. ISBN 978-954-07-4201-4, COBISS.BG-ID - 1289543140
- Богданова, М., Лазник, М-К. (2016) Психоанализа с бебета в риск от аутизъм. –В: Идентичност и различия. София: Авангард Прима, 28–43. ISBN 978-619-160-699-3, COBISS.BG-ID - 1278054628
- Богданова, М., Сежер, М. (2016) Психоанализа с бебета. –В: Психотерапевтични подходи и практики. София: Авангард Прима, 27–43. ISBN 978-619-160-647-4, COBISS.BG-ID - 1278029284
- Богданова, М. (2016) Социална работа с бебета. –В: Педагогиката и социалната работа през XXI век – предизвикателства и перспективи. Под ред. кол. Чавдарова-Костова, С., Господинов, Б. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 353–364. ISBN 978-954-07-4149-9, COBISS.BG-ID – 1278424804
- Богданова, М. (2016) Мултисензорност и синергичност при работата с бебета и деца с церебрална парализа. –В: Спешна педиатрия – училище по детска неврология. Под ред. на проф. Тоньо Шмилев. Пловдив: Лакс бук, 339–347. ISBN 978-619-189-045-3, COBISS.BG-ID – 1289607652
- Богданова, М. (2015) Ранното детско развитие през синергията между педагогика и психоанализа. –В: Образование и възпитание за утре – между традицията и иновациите. София: Авангард Прима, Фонд. Човещина, 328–345. ISBN 978-619-160-467-8; 978-954-9865-19-6, COBISS.BG-ID – 1270602212

7. 3 бр. публикувани университетски учебни пособия които се използва в училищната мрежа

- Богданова, М., Кривирадева, Б., Годорова, К., Назърова, Г. (2021) Кариерно планиране в академична среда. Наръчник за ментори, академични наставници и студенти. София: УИ „Св. Климент Охридски”. ISBN 978-954-07-5182-5, COBISS.BG-ID – 47335432
- Богданова, М., Годорова, К. (2015) Професионалното ориентиране и консултиране през симптома като стратегия. Помагало при трудно(по)стигане. София: Авангард Прима. ISBN 978-619-160-426-5, COBISS.BG-ID - 1267761636
- Рашева-Мерджанова, Я., Богданова, М. (2013) Пътеводител за професионално ориентиране: помагало за учители и ученици, за треньори и партньори. София: Педагог б. ISBN 978-954-324-099-9, COBISS.BG-ID - 1266100196

Доц. д-р Моника Борисова Богданова, дпн е цитирана **10 пъти** в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове, **14 пъти** в монографии и колективни томове с научно рецензиране и **21 пъти** в нереперирани списания с научно рецензиране.

IV. Научна активност

доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н участва в 4 национални научни образователни проекта и в 2 международни такива. Ръководител е на 4 национални научни образователни проекта и 1 международен. Член е на Българска Асоциация за обучение по социална работа, и от 2006 г. е член на Учебно-научната лаборатория по експериментална и професионална педагогика. Има издадени две стихосбирки. „Чуденици“ и „Обиталища“.

Не се откриват данни, че научната продукция на кандидата не е нейно лично дело. Използваните източници са посочени коректно.

V. Преподавателска натовареност и активност

Основната дейност на доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н е учебно-преподавателската. Разработва редица учебни програми, които реализира в преподавателската си дейност.

Има сериозна преподавателска натовареност, както с лекционни курсове, така и със семинарни упражнения в бакалавърска и магистърска степени. Тя споделя опита в преподаването и курсовете и супервизия и консултиране на колеги; осигуряване на занимания в практическа среда извън съответното висше училище или научна организация; всяка година на студенти по програма Еразъм + преподава по специалността на чужд език.

VI. Основни приноси

Приемам всички предложени анучни приноси на автора.

В областта на професионалното ориентиране и консултиране

На теоретично и концептуално равнище

Надградени са приносните моменти, защитени при присъждане на научна степен „доктор на науките“, 2015 г., при разработването на малко позната проблематика, особено в България. Разгръщайки приносите към общата теория на професионалното ориентиране и консултиране (4, 7, 8, 26), авторът се основава на достиженията в научната област и разширява научното поле по посока деца и младежи със специфични потребности, като очертава спецификите и защитава понятието „специфични потребности“ (24, 27).

Разработена и защитена цялостна система за интегрирането на професионалното ориентиране и консултиране (ПОК) в работата на специалистите (социални работници, педагози, специални педагози, психолози и др.) в мултидисциплинарни професионални екипи (40, 41).

Развивайки идеите за ресурса на мултисензорния принцип и специфичните подходи за ПОК в специализирани институционални развиващи среди, се прави концептуален анализ и синтез на възможностите на съвременната психоанализа за структурирането на работещи модели в практиката, които са многократно апробирани и оптимизирани (10, 36, 39).

Защитена е идеята „учене чрез опита“ като инструмент за ПОК и кариерно развитие, като е направено и цялостно изследване на връзката ПОК-пазар на труда-подбор на персонал и кандидатстване за работа, като циклични етапи в цялостния процес на изграждането на личната кариера (38, 40).

Приносно развитие на теорията за кариерното консултиране в академична среда (4, 6, 7, 8, 13, 38, 40).

На практико-приложно равнище

Разработени са въпросници и инструменти за професионално ориентиране; кариерно консултиране; консултантски наръчници и ръководства (38, 40, 41).

Разгърнатата е дейността на Кариерния център към Факултета по педагогика, където се реализират научните достижения по темата.

В областта на консултирането в социалната работа с деца и семейства

На теоретично и концептуално равнище

Надградени са приносните моменти, постигнати на ниво получаване на академична длъжност „доцент“, като авторът разработва малко позната проблематика (особено в България), свързана с приемната грижа и изоставянето на деца, с не-желаното майчинство.

Авторът представя тези за същността на социалната работа като практико-приложно поле, защитавайки възможността за нейното развитие през психоаналитичната парадигма – съвременната социална работа се концептуализира през призмата на психоаналитичната парадигма (22, 29).

Направен е авторски прочит за ресурсите на взаимовръзките между психоанализата и социалната работа, педагогиката, психологията, медицината в полето на ранното детско развитие (9, 10, 21, 23, 28, 32, 37).

Очертано е и защитено като специфично научно-практическо поле социалната работа с бебета, като са разработени фундаментални идеи в това поле – значимостта и особеностите на връзката майка-бебе, бебе-привилегирован Друг, езикът като не-реч, страданието. Изведени са спецификите на консултирането и социалната работа с бебета, малки деца през психоаналитичната парадигма, като е защитена необходимостта от професионализация, от професионална идентификация със съответна теоретична парадигма в полето на майчинството и ранното детско развитие. Приноси към проучването и концептуализирането спецификите и предизвикателствата пред СР (с бебета и тяхната близка среда), реализирана през психоаналитичната парадигма, а оттам и структурирането, и апробирането на работещи модели в практиката. (1, 2, 3, 11, 12, 18, 20, 21, 30, 31, 33, 34, 35).

Направена е връзката между ранното детско развитие и следващите периоди в живота (16, 19).

Принос в теорията за значимостта на съпровождането на преждевременно родените бебета и ранното откриване на деца в риск от аутизъм (11, 17, 33).

На практико-приложно равнище

На базата на международни практики и модели са изработени и апробирани автентични такива – за съпровождане на бебета и малки деца, за работа с деца със специфични потребности, за работа с (преждевременно родени) бебета

VII. Критични бележки и препоръки

1. Представените ми материали от единствения кандидат доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. напълно задоволяват моите научни претенции, като следва да се отбележи всеобхватността на проблемите, с които тя се занимава. Общата оценка на представените монографии, статии и доклади и др. се отличават с интердисциплинарна насоченост, ползване на нови методологии и инструментариум в научно-изследователския процес, потвърждава достигнатия достатъчен обем научни, научно-приложни и приложни приноси.

2. Видно е, че доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. участва в конкурса за академичната длъжност професор с убедителни приноси в своята научна, научно-приложна и педагогическа дейност. Тя има безспорен личен принос и научните и постижения се отличават със собствен почерк, оригинален, иновативен и изследователски подход. Качествата на предложената научна продукция имат реална практическа приложимост и са пряко ориентирани към учебната работа.

3. Смятам, че задълбоченото представяне на научните материали показва един надежден учен, който може да бъде образец за други кандидати отправили се по пътя към присъждане на академичната длъжност „професор“.

VIII. Заключение

Моята оценка, за заемането на обявената по конкурса академична длъжност „Професор“ от доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н., е ПОЛОЖИТЕЛНА.

Постигнатите научни, изследователски и преподавателски резултати ми дават основание, убедено да препоръчам на многоуважаемото Научно жури, да избере на академичната длъжност „професор“ доц. д-р Моника Борисова Богданова, д.п.н. в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Научно направление 3.4. Социални дейности (Консултиране и професионално ориентиране в социалната работа с деца и семейства) и да предложи на Факултетен съвет на ПФ, при СУ „Св. Климент Охридски“, да утвърди решението на Научното жури.

14.11.2021 г.
гр. Шумен

Рецензент:

(проф. д-р Живко Величков Жечев)